

P 5 Bladet

Nr 2 1995 årg 1

Succé på
Regementets
dag

Stridsfordonsparad genom Boden

Bodens Pansarbataljon

När man läser gamla handlingar och protokoll får man alltid lära sig något nytt. Hur många visste att P 5 i sin begynnelse och under hela utredningsarbetet gick under benämningen Bodens Pansarbataljon ?
HISTORIK

I överbefälhavarens direktiv till försvarsgrencheferna för ÖB-utredningen Fst/Sekt den 3 februari 1954 nr H34:8 beordrades chefen för armén att undersöka vilka möjligheter som fanns att inom VI militärområdet utbilda och mobilisera pansarförband för användning i Övre Norrland. En utredning gjordes inom arméstaben och redovisades

En gammal bild från när det begav sig. Här ger övningsledaren direktiv till besättningen på en KP bil någonstans i Norrbotten

Här en bild från ett tidigt P 5. Ett gäng befäl i Norrbotten vid Sveriges nordligaste landsväg. Identifikation är nödvändigt, hör av er till undertecknad.

i arméutredningen 1954 (Ast avd O nr H 67:44 den 25 oktober 1954.

I en till konungen ställd skrivelse föreslår Chefen för armén följande:

- Att Kunglig Bodens

pansarbataljon organiseras i Boden från och med utbildningsåret 1957/58.

- Att Kunglig Maj:t måtte bemyndiga fortifikationsförvaltningen att uppta förhandlingar angående markförvärv

enligt här framlagt förslag. Observera att namnet vid denna tidpunkt var Bodens pansarbataljon. Skrivelsen är ytterst omfattande och behandlar bland annat kostnaden som beräknades bli 7 miljoner, personalärenden, fredsorganisation, utbildningsorganisation mm mm. Den 31 januari 1957 insände chefen för armén den slutliga organisationsplanen för P 5 som senare fastställdes den 14 mars 1957. Benämningen på förbandet var nu ändrad till Kungliga Norrbottens Pansarbataljon. Bakgrunden till namnändringen var att förband med anknytning till Bodens fästning skulle uppkallas efter staden emedan förband för försvar av Norrbotten skulle erhålla länsbeteckningen.

SKÄLEN TILL UPPSÄTTANDET

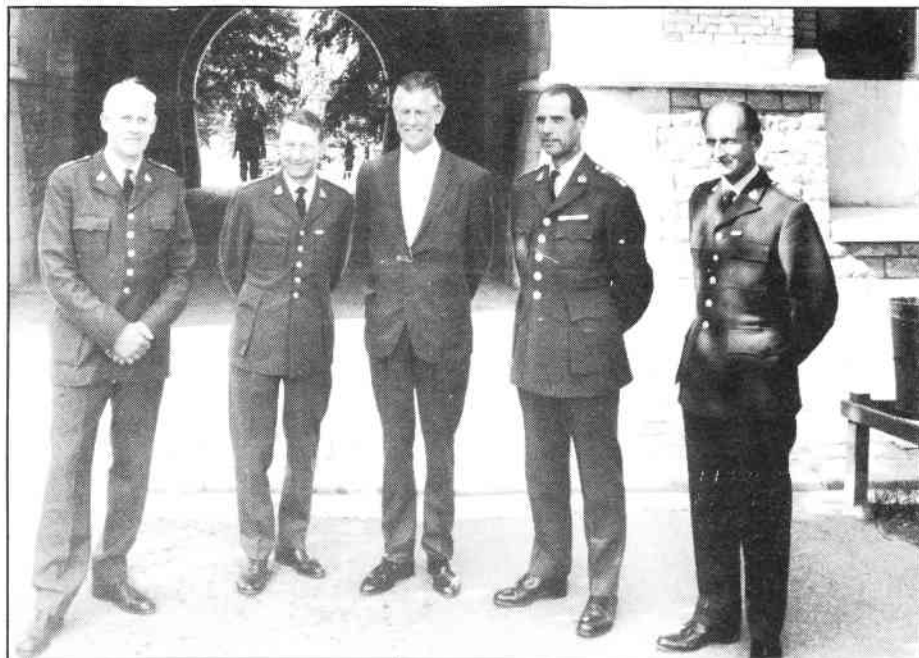
Det här var lite historik om turerna på hög nivå inför uppsättandet av pansar i Boden.

(Forts nästa sida)

Skälen som låg till grund var förstås flera. I en skrift har jag läst följande: Inom Norrbottens kustområde och inom odlade områden i övrigt vid sidan av vägarna förekommer öppna fält, där invasionsstyrkor kan använda stridsvagnar i stor omfattning. Vintertid ökas framkomligheten för pansarförband genom att sjöar och havsvikar fryser till och ofta erhåller en sådan istjocklek att de bär även de tyngsta fordonen. När de talrikt förekommande myrarna under stränga vintrar erhållit stort tjäldjup kan bandgående stridsfordon användas i stor skala även i Norrbottens inland.

I mitten av 1950-talet låg pansarvärnsrobottekniken ännu i sin linda. Det ansågs därför inom arméledningen nödvändigt att för försvaret av Övre Norrlands gräns- och kustområden disponera stridsvagnar, som var i stånd att nedkämpa motståndarens tunga stridsvagnar även på stora avstånd. Krigserfarenheterna från andra världskriget visade också entydigt att försvarsstriden borde föras offensivt. För understöd av infanteriet erfordrades bandgående direktskjutande artilleripjäser, så kallade infanterikanonvagnar och för motanfall erfordrades moderna stridsvagnsförband med stor eldkraft.

Personalen som betjänade dessa infanterikanonvagnar och stridsvagnsförband från Övre Norrland, som utbildades där och sålunda bibragts vana att använda sin materiel i norrländsk terräng och under bistra klimatbetingelser. Det ansågs dessutom inom försvarsledningen av beredskapsskäl nödvändigt att moderna stridsvagnsförband redan i fredstid förlades till Norrbotten. För det nordligaste militärområdet skulle det dessutom vara av stort värde att övriga förband

Gamla chefer på P 5. Från vänster Övlt Hallagård, övlt Björkman, övlt K H Bergh (den förste chefen) övlt Östlund och övlt Brissman

fick tillfälle att oftare än tidigare öva sitt uppträdande med och mot stridsvagnar

ARBETSGRUPPEN P 5

För att förbereda

uppsättandet av den nya bataljonen organiserades genom Arméstabens försorg en arbetsgrupp under tiden 1 oktober 1956

(Forts nästa sida)

En historisk händelse, P 5 erhåller sitt standar den 28/7 1961. Det överlämnades av konung Gustav VII Adolf vid en ceremoni på helikopterskolans fält i Boden

Känns grabbarna igen ? I tornet ser vi en ung Bengt Johansson och på förarplats en lika ung Erik Bäckman. Bägge ännu kvar på vårt regemente.

till den 31 mars 1957. I den gruppen ingick bland annat förste blivande chefen för P 5 Karl-Henrik Bergh, kaptenen Bengt Carlheim-Gyllensköld, kaptenen Pierre Deshayes, kaptenen Bernt Hasselroth och fanjunkaren Karl "Plåtis" Eriksson från I 19 som blev expeditions underofficer. Arbetsgruppens verksamhet bestod i att bland annat ordna bostäder för allt befäl, garage, övningsfält samt att rekognosera det blivande pansarskjutfältet i Tåme. Nästan allt befäl erhöll bostad i det nyuppförda hyreskomplexet Sergeantsgatan-Landstingsvägen där inflyttning skedde vid jultiden 1957. P 5 knöts administrativt till I 19 under vars chef bataljonen lydde beträffande inre tjänst och ordning samt huvuddelen av förvaltningsärendena. Utbildningsmässigt var P 5 direkt underställd militärbefälhavaren för dåvarande VI militärområdet, som förläggningslokaler disponerades huvuddelen av en kasern inne på I 19:s område. P 5 satte inledningsvis upp två stycken stridsvagnskompanier innehållande Ikv 103, stridsvagn 81 och

74, smärre trossenheter ingick också i kompanierna. Utbildningsomfånget ökade med ett tredje kompani utbildningsåret 1961/62. Detta kompani utbildade främst pskplut med Pbv 301.

För det direkta utbildningsarbetet disponerades 9 officerare, 8 underofficerare och 20 underbefäl (härav 1 sjukvårdsöverfurir). Det vittnar om god pionjäranda att samtliga stater var frivilligt rekryterade då förbandet började sin verksamhet 1 april 1957. En del av detta befäl utbildade 1956/57 ett första stridsvagnskompani norrbottningar vid P 4 i Skövde. Detta kompani genomförde sin vinterutbildning i Norrbotten och avrustade i mars 1957 på I 19.

Då några garage ej fanns färdiga förrän 1958/59 fick stridsvagnarna under utbildningsåret 1957/58 ställas upp inom fredsgrindarna vid Rödbergsfortet. IKV 103 ställdes i träförråd i skogen bakom fortvåbelsbostaden vid Rödberget (nuvarande säkerhetscentral). Tekniska personalen fick ordna sin "verkstad" under

presenningar i samma skogsområde. Vård och spolning fick ske genom användandet av Luleå-älvens strömmande vatten. Likaså användes för stridsvagnarna även gamla sjöflyghangaren vid Buddbyträsket. Den egentliga körutbildningen genomfördes på sandhedarna mellan Råbäcken och Kallasjötorpet. Under 1958/59 blev garageområdet med betongvägen samt smörj och spolhall färdig. En upplevelse var det då för befäl och soldater att få flytta från skogsbacken och in under tak.

Det här var en liten tillbakablick på händelserna som föranledde pansarbataljonens uppsättande. I vår föreningstidning "P 5 bladet" kommer vi att fortsätta och titta tillbaka lite grann på vår historia. Ty vet vi inget om vår historia kan vi ej heller möta framtiden. I tidningen finns en efterlysning och begäran om att få hjälp med ett blivande bokverk. Du som vet med dig någon intressant händelse eller har handlingar från förr. Vi i föreningen P 5 ber dig att lämna det vidare så att historia, bakgrund och nutid blir så riktig som möjligt. Allt är av intresse, övningsplaner, dagsprogram, bilder, ja allt är av intresse. Vi i föreningen P 5 jobbar seriöst för att bevara vår historia, hjälp oss i det arbetet !

Eilert Gezelius

INTRESSERADE

Du som är intresserad av att syna föreningens verksamhets- och förvaltningsberättelse har tillgång till dessa från och med 16/12 1995. Du är välkommen till föreningens sekreterare
EILERT GEZELIUS

I snålblåsten på Försvarets dag

Det var kallt, det var regnigt, det blåste småtroll och ändå fick vi full rotation med besökare till Föreningen P 5:s utställning på garageplan. Det kan vara bevis för två saker: Antingen är folk tokig i gamla fordon eller också är de inte riktigt kloka. Låt mig hoppas på det första påståendet.

Försvarets dag var en samordnad tillställning med gemensam soldaterinran på AF 1. För övrigt en imponerande syn att se alla garnisonens värnpliktiga uppställda samtidigt. Regnet formligen öst ner och herrar talare, Fo-bef och Leif Leifland var tvungen att parkeras i en flyghangar för att inte manuskripten skulle flöda bort. Nu var det inte så många som hörde vad talarna sade eftersom ljudanläggningen bara räckte till de i mitten. Ute på flyglarna hördes ingenting.

När soldaterinran var avklarad över-

Tre "åldringar" på samma bild. Högst upp Gunnar Johnsson. I mitten Krister Bengtsson och runt ikring dem PBV 301, ett hemtamt fordon för dessa två.

Fordonsparaden genom centrala Boden väckte stor uppmärksamhet. Trots vädret var det många som bevittnade vår "Petsamotransport".

gick verksamheten till att besöka respektive förband. Vi i Föreningen P 5 hade lånat ett garage för vår fordonsutställning och dagen till ära även försäljning av vissa minnesartiklar. Vi fick full rotation inne och ikring våra gamla fordon och intresset var med förlov sagt mycket högt. För en som varit med sedan embryot

till denna föreningen föddes känns det som en stor belöning att vi nått dithän vi är idag. Det värmer i en gammal "tofs" för att använda Kå-Ge:s språkbruk, att intresset för dessa gamla fordon är så stort som det är.

FLERA NYA MEDLEMMAR

Medlemsrekryteringen gick bra under Försvarets dag, ett

tjugotal nya medlemmar löste årsavgiften och vår ännu lilla "personalbutik" kunde sälja ut både T-shirts (nya för dagen) nyckelringar och pins. Välbehövligt tillskott till vår förenings-

Bara skrotet nu håller tycks vår ordförande Åke Nyman säga innan start kassa som Anders Möller sköter och vaktar omsorgsfullt. Föreningens styrelse fanns på plats i

(Forts nästa sida)

Ung officer i gammal skrud. "Jos" är som plockad direkt ur UNI-A från -52 sin helhet för att kunna bistå med svar på alla frågor från främst den yngre generationen. För många äldre besökare blev det i stället ett kärt återseende av gamla trotjänare.

PARAD GENOM STAN

Dagen kom att avslutas med en fordonsparad genom centrala Boden. Regnet hade då ökat i intensitet, vilket gav en fördel om man ser till asfalten vid tvära svängar. Dock en nackdel om man ser till publikum. Det var ändå en hel del folk ute på stan för att titta på vår parad, de stod och kurade i portgångar och satt parkerade i bilar över hela stan. Jag ställde mig för att ta lite bilder vid Åhlens-hörnan och bland publiken hörde jag en mansröst när stridsvagn 37 rullade förbi följd av alla de övriga fordonen.

- Va fan är det här för Petsamo-transport ? Ljöd stämman och en del muntrationer uppstod. Det såg onekligen maffigt ut när vagn efter vagn rullade förbi i korsningen med slutmål ishallen där vi sedan bildade en portal som folk fick gå igenom för att komma in på det Tattoo som senare skulle genom-

Besättningen på PBV 301 var också som urklippta från en gammal UNI-A. Vi har från föreningens sida lagt ned mycket arbete på att även få besättning och personal att bli tidstypiska med sina fordon. Ett inte alltför lätt arbete då mycket hunnit slängas.

föras. När dagen var slut kunde vi andas ut, alla fordon hade gått klanderfritt längs gatorna och vi var tämligen överens om att det här skall göras om påföljande år. Intresset för dessa gamla stridsfordon är inte enbart en militär

angelägenhet, det intresserar minst lika många "civilister" som gillar att se våra "åldringar", inte vi tillhörande styrelsen utan våra gamla fordon bara för att klargöra läget.

Text/Foto Eilert Gezelius

Gunnar Björklund hade mäktat roligt åt Gunnar Johnssons stuk på baskern.

- Jag har aldrig förr sett en basker som ser ut som en keps, skrattade GB.

För första gången på mycket länge, om ens någonsin rular en PVKV på stans gator. Onekligen en höjdare

Känns grabbarna igen ?

Det har gått några år sedan bilderna togs och många liter vatten har runnit längs Luleälven. Att döma av hårlängd och frisyr så torde detta röra sig om tidigt 1970-tal. Kom sedan inte och säg att befäl är stereotypa och inte hänger med i trender och modeinriktningar. Håll till godo, det här är P 5 historia om något och väl värt att ta vara på för eftervärlden.

Eilert Gezelius

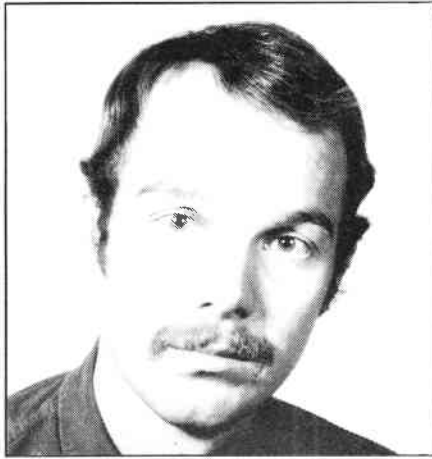
Vår ordförande Åke Nyman, här har bara hårfärgen ändrats ??

Sören Johansson med tjuarlock och moderiktiga glasögon från förr

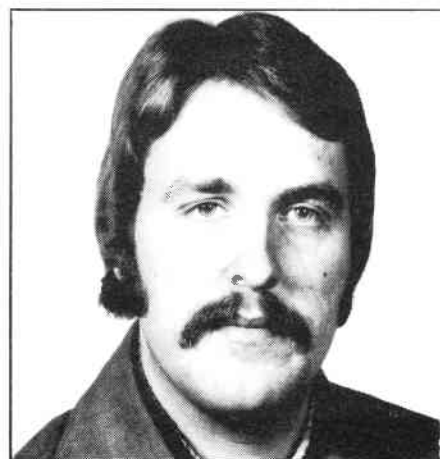
Lasse Lundsten, lätt igenkänd där har bara frisyren ändrats ??

Roger Söderberg, här har allt ändrats, eller hur ?

Åke Öhman vår bokståthållare i garnison med klassisk hårlängd

Göran Höglund eller "Honta" som de flesta känner honom under

Gunnar Rutqvist, som hämtad ur ett poppsnöreband från tidigt 70-tal

Rolf Karlsson, idag pensionär och gav fullständigt f-n i rådande hårmode

Bli medlem **NU** !

Bli medlem i Föreningen P 5. Det kostar dig överkomliga 30:-/år och du får vår medlemstidning 2 ggr/år. Läs senaste pansar- nytt om vår förening i P 5 bladet

Historiens vingslag över Regementets dag

Under firandet av Regementets dag skrevs historia på flera fronter. Det här var första gången vi gjorde ett gemensamt arrangemang med LV 7. Bägge cheferna tog emot på kaserngården och båda förbandens fan- och standarvakter agerade sida vid sida. Dessutom skrev föreningen P 5 ny historia med att ha utökat sin fordonspark avsevärt och kunde nu uppvisa nytillskott i form av KP-bil, Bandvagn 48 och PVKV m/41. Vi skall vara ytterst tacksamma för föreningen P 5:s tillkomst. Vi har idag en tämligen unik fordonssamling som rullar i motsats till andra museala fordon som bara står still.

STRIDSFORDONSPARAD

Efter en del gemensamma musikala uppvisningar av Arméns Musikkår Norrland och andra officiella bitar samlades publikum för regementets uppvisningar. Först ut var den traditionella rullskidtävlingen, där det åks fort bara med muskelmotorer. Sedan kom det vi många väntade på, nämligen föreningens fordonssparad. Den brummade igång programenligt med stridsvagn 37 i täten och sedan följde klassikerna slag i slag. Pärlor som 74:an, bullrande 101:a, 103 och nya leoparden mullrande dovt förbi. Vi visade upp nyheterna

PVKV(klar till i år) KP bilen tilldrog sig uppmärksamhet, bandvagn 48 hade vi fått deponerat hos oss av Lennart Wanhatalo från Pajala. Som förare och besättningar fanns unga befäl men även ärriga pansardito som varit utbildare på fordonen när det begav sig. Synen och känslan när de rullar förbi är obeskrivbar, att de dessutom fungerar är den skruvande medlemkaderns förtjänst. De hade jobbat i princip varje natt inför detta evenemang. Vår förening är unik därför att de gamla fordon vi har verkligen rullar och är så nära originalskick som tänkas kan. Så står det också

En nöjd nuna, om än aningen ärrad. Tillhör Mikael Svartz, "chefsmekaniker" inför regementets dag. Han och många fler jobbade hårt för att vagnarna skulle rulla

i våra stadgar att vagnarna skall hållas i bruksskick, men det är en

(Forts nästa sida)

Ett älskat nöje för den yngre publiken, att få klänga omkring på stridsvagnar. Här två knattar som embarkerat stridsvagn 37.

sak att skriva det i stadgar och något helt annat att uppfylla det. Men det har våra duktiga mekaniker fixat och hela regementet, för övrigt hela försvarsmakten är dem ett stort tack skyldiga. Det är

Nöjda föreningsmedlemmar efter Regementets dag är ute på en glidartur med ett annat nyförvärv, bandvagn 48 Studebaker.

ställde föreningen upp med fiendestyrka. Stridsfordon 90 och nya stridsvagnen var motståndare. Det var helt otroligt mycket folk samlade längs vägen ut mot Staraholmen och det publiken fick se var mer eller mindre vagnstrid. Någon utdömning av "krigets förlopp" blev det inte

inte så många civilister fattade de olika habrovinklarna. Kanske hade de velat se mer krut och dunder och ett eller annat rotorblad i luften.

Stridsvagn 74 sedd från gräsrotsnivå. Här var kriget slut och vagnarna körde upp till slutmålet vid lastbryggan. 74:an följs av nyförvärvet KP-bilen

historia i den högre skolan som rullar fram på sina band och hjul.
STRIDSFÖREVISNING

För att stridsförevisningen skulle bli så bra som möjligt

men nog tror jag en och annan föreningsbesättning tyckte att de skjutit på sittande fågel. Hur som helst med styrkeförhållandet, det blev en sevärd historia även om

KP bil i fullt krig mot modern fiende

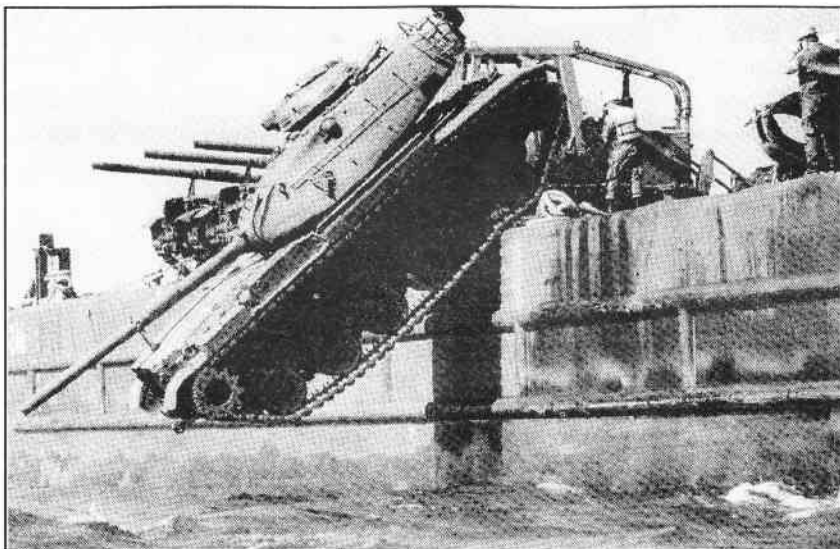
Slutanfall från PBV 301

**Text/Foto
Eilert Gezelius**

"Bottenrekord"

Det är inte klokt hur de gör med gamla stridsfordon runt om i världen. Här jobbar vi i föreningen P 5 med att restaurera fullständiga fordonslik till fullt körbara stridsfordon. I USA gör man precis tvärt om, där tar man fullt fungerande tanks och dumpar dem i havet utanför New York för att förstärka ett undervattensrev som håller på att vittra sönder. Hundratals M 60 vagnar har rönt detta öde att tjänstgöra som undervattensrev till dess de också vittrar sönder, ty det lär de göra förr eller senare.

Vi på föreningen P 5 hade mer än gärna mottagit bara en av dessa M 60 vagnar till vår övriga fordonspark. För alla

eventualiteters skull kommer jag att sända vår föreningsadress till US Army ifall de skall "dumpa" några fler fordon i liknande ärende.

EGe

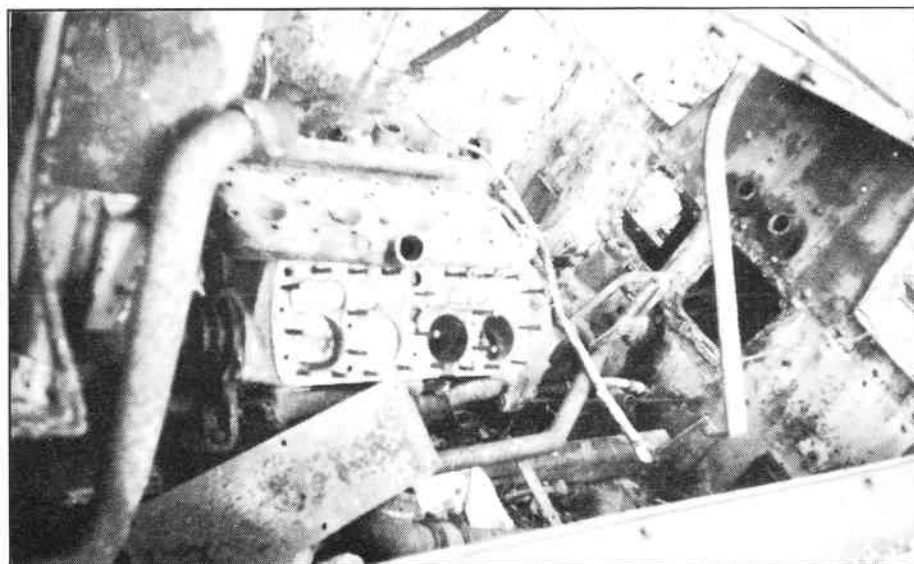
Artilleriet får ej försena infanteriet

Generalen von Bock, dåvarande chef för norra armégruppen, betonade för artilleristerna att infanteriet inte kunde vänta på deras pjäsförflyttningar.

- Artilleriet får inte försena infanteriet, skrev han i sin dagbok. Ännu mer betydelsefullt blev rapporten från VIII pansarkåren om det tyska artilleriets insats mot de polska befästningarna vid Nikolai. Bunkrar och befästningar visade sig överraskande sårbara för 8,8 cm luftvärnskanoner som också kom till användning mot sådana markmål. Ett problem såg man dock och det var pjäsernas vikt och bogsering till eldställning, detta ansågs vara skäl nog till att artilleriet skulle kräva bandfordon och inte som då hästar för dessa transporter. Artilleriet hade förvisso använt bandfordon långt innan stridsvagnen tillverkades. Men medan den brittiska armén gick tillbaka till hjulfordon med kraftigare hjul för denna uppgift

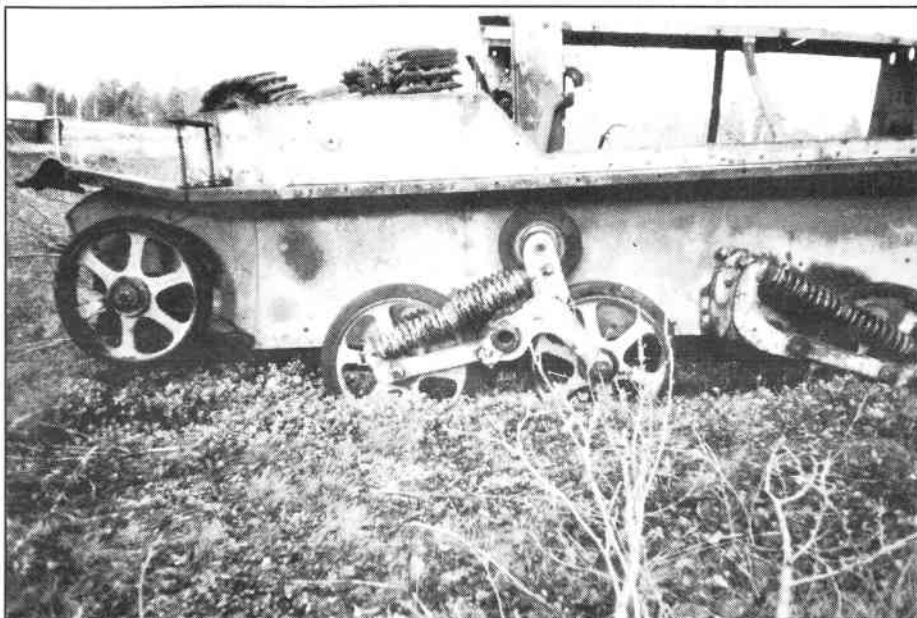
Det är inte världens bästa skick på den hittade halvbandaren... so what säger P 5

så föreslog tyskarna att man skulle tillverka halvbandare i stället.

Idén att kombinera en anordning med hjul framtill för styrning och band för drivning kläcktes av Kegresse, en fransman som var anställd i den ryske tsarens garage. Han tillverkade ett fordon för körning i snö där han på en Austin-bil monterade på ett fjädringssystem han själv hittat på, en konstruktion som utvecklade sig till att bli Austin-Kegresse pansarbil. Den kom att användas av Röda Armén och av den polska armén som erövrade några vagnar 1920. Det var också Kegresse fjädringen bilfabriken Citroëng utnyttjade på de fem halvbandare som körde genom Sahara-öknen 1923. Under 1930-talet försåg den tyska armén sina pansardivisioner med halvbandare, det fanns olika typer, från den lätta 5 tonsbilen, som användes för bogsering av pansarvärnskanoner och lätta luftvärnspjäser, till de betydligt större som användes till att dra fram haubitsar och pontonbrosektioner. Dessutom fanns det 18 tonnare som användes till att bärga stridsvagnar som kört fast.

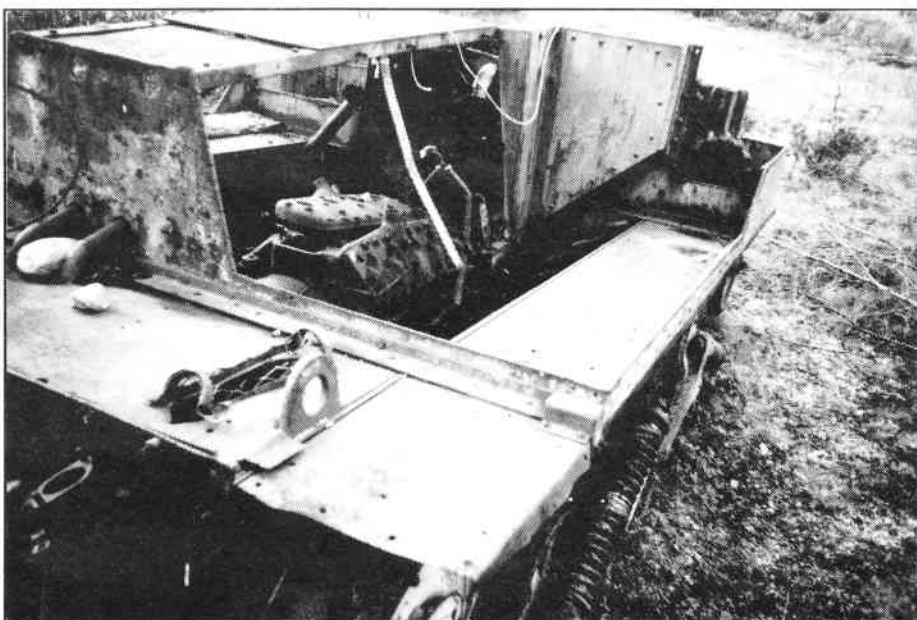
På bilder här intill ser vi ett "vrak" av transportfordonet Universal eller Bren gun carrier som den också kan heta. Av påpassliga medlemmar i föreningen P 5 har den hittats i Norrbotten och just nu pågår detektivarbete efter rättmätige ägaren och hopp om att kunna ta rätt på vagnen. Den är ju inte i världens förnämsta skick, men får vi bara slå händerna i projektet skulle det inte förvåna mig om den rullar inom ett år eller två. Vår "mekgrupp" i Föreningen P 5 har gjort underverk förr, det är bara att dra sig till minnes hur 37:an såg ut innan de kastade sig över denna.

Grabbarna i Föreningen P 5 har redan börjat kavla upp ärmarna

Internsnack, rullar den eller rullar den inte till Regementets dag ?

Text Eilert Gezelius

Foto Ted Strömbäck

" NY " Materiel

Begreppet ny materiel i en museieförening får dubbel innebörd. Det nya skall helst vara så gammalt som möjligt och gärna vara i funktionellt skick. Föreningen P 5 har fått flera "nya" fordon i sin samling under det gångna året.

PANSARVÄRNSKANONVAGN m/43

Vagnen har bitvis anlänt till vår förening, chassiet från ett håll och pjäsen från ett annat, sedan har vår duktiga Mek-grupp fixat resten. För att få lite om vagnens historia tvingas vi gå tillbaka för tiden av Andra världskriget. 1942 beställde försvaret hos Landsverk 87 stycken pansarvärnskanonvagnar avsedda för leverans två år senare. Men serien kunde inte levereras som planerat utan först 1946-47 var vagnarna klara och kriget i Europa slut. Grundkonstruktionen baserades till stora delar på stridsvagn m/42 EH. Den kom sedan att modifieras under slutet av 1940-talet och försågs då bland annat med tak över stridsrummet. En ytterligare modifiering gjordes i början av 60-talet med bland annat ett motorbyte.

Pvkv fick sin debut i våra sammanhang när vi genomförde stridsfordonsparaden genom centrala Boden under Försvarets dag firandet 1995.

Text/Foto Eilert Gezelius

Här ser vi Pvkv:n komma åkande mitt i Boden under vår stridsfordonsparad när den för övrigt gjorde sin första officiella jungfrutur i vår förenings ägo.

DATA: Vikt 25 ton, längd 7,46 m, bredd 2,35 m, höjd 2,62 m. Besättning 4 man, Beväpning en 75 mm kanon samt en 8 mm ksp m/39. Vagnen drevs av dubbla Scania 603 motorer på 160 hästar vardera och kunde nå en toppfart på 45 km/tim.

Mer "NY" materiel

Vår förening har även införskaffat en KP bil med rötterna på Gotland. Det här är förmodligen ett av de mest kända militära fordon vi har eftersom den i många år tjänstgjort vid våra FN trupper. KP bilen har en mycket lång historia bakom sig. Vi får gå till åren 1943-46 när de första pansrade trupptransportbilarna under beteckningen Terrängbil m/42 SKP och VKP levererades från Landsverk. Grundkonstruktionen var terrängbilschassiet från Scania, då blev beteckningen SKP,

(Forts nästa sida)

medan Volvo också levererade chassien där beteckningen blev VKP. Där har ni skillnaden i stort på de två förekommande beteckningarna. I mitten av 1950-talet försågs bilarna med luftvärnsskulsprutekrans och därmed blev två nya beteckningar aktuella. Antingen m/42 SKPF eller VKPF där F:et står för fordonsluftvärn. Bilarna kallades dock vanligtvis för KP-bilar och fick en mångsidig användning. Åtskilliga är de FN soldater som kom i kontakt

med detta fordon i Kongo och på Cypern. Den KP bil som byggde på Scania-chassie renoverades 1971 och togs i bruk på Gotland där den blev föremål för ytterligare "remon" under 1980-talet och försågs då bland annat med pansartak och luckor för avsättning bakåt samt kraftigare hjul med lågtrycksdäck. Efter dryga 40 år i flitig tjänst fick den sin sista officiella beteckning Terrängbil m/42 SKPD. Det är ett sådant fordon vår förening kom-

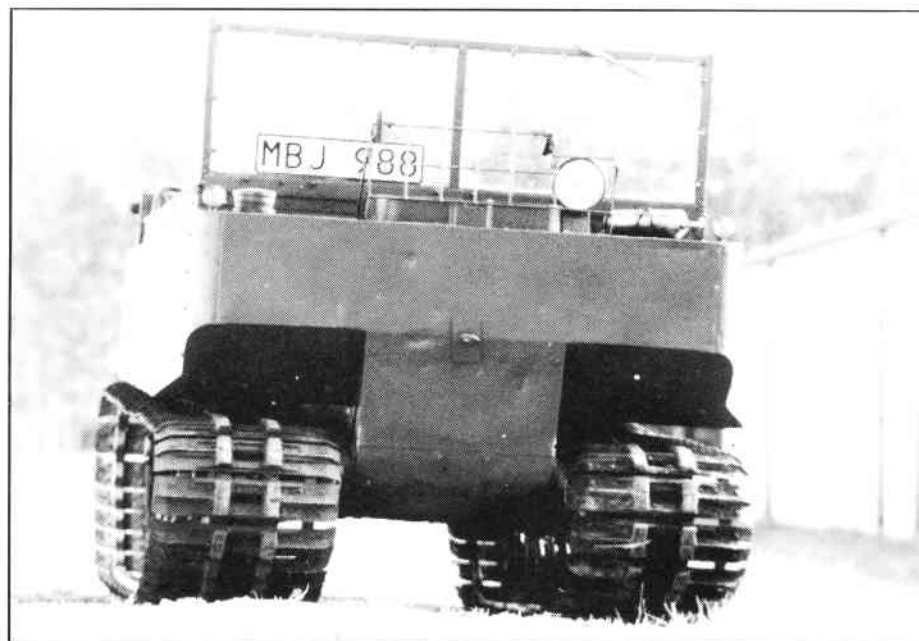
mit över och den går som en klocka. Sin första officiella körning under vår förenings flagg var vid Försvarets dag 1995 när den fick visa upp sig för bodensarna vid vår parad genom stan.

DATA: Vikt 8,5 ton. Besättning 2 + 15 man. Beväpning, efter 1956 en dubbel luftvärnsskulspruta m/36. De senast renoverade ombeväpnades till ksp m/58. Maxfart 70 km/tim. Text/Foto Eilert Gezelius

Ytterligare "NY" Materiel

Ett tredje nytillskott under året som gått är Bandvagn m/48 Studebaker. Den är deponerad till oss av Lennart Wanhatalo, en civil kille som läst i pressen om vår förening och vårt intresse att få tag i gamla fordon, bland annat den bandvagn han hade. Han tog själv kontakt med oss och önskade lämna ifrån sig vagnen för vårt användande. Något vi tackar speciellt för. Bandvagn 48 har en lång historia bakom sig där meningarna går starkt isär. En del påstår att jag har komplett fel när jag berättar följande historia som jag fått mig till livs av de tekniker som var med då. Var och en får tro vad de vill, men jag antar att de kunniga tekniker från Bodens Garnison som då var på ort och ställe för att hämta vagnarna har minnesbilden klar för sig. Den lyder:

- Amerikanska armén gjorde en beställning till Studebaker på ett banddrivet fordon som enbart skulle användas vid dagen D invasionen. Vagnen skulle användas i max 48 timmar, sedan skulle den lämnas åt sitt öde och folk skulle förflyttas på ett snabbare sätt. Efter kriget fick stater som ej aktivt deltagit i andra världskriget köpa strandremsor

på franska sidan och tillvarata allt de hittade. De tekniker från Boden som var med fick rensa en strandremsa på 1500 meter där cirka 300 sådana här vagnar var kvarlämnade. Teknikerna berättade på 1970-talet att vagnarna saknade påfyllning för bensen, oljor och kylvätska, allt var gjort i ett slutet system för att inte få in havsvatten vid den besvärliga övergången av Engelska kanalen. Det fanns ej heller rundsmörjningsmöjligheter på vagnarna. Något som ej heller ansågs behövas för 48 timmars drifttid. Ett stort antal vagnar togs upp till Boden där de på

Bandvagn m/48 sedd från förarplats

miloverkstaden försågs med påfyllningsmöjligheter för bensen, oljor och kylvätska. Man monterade även dit smörjnipllar för att kunna rundsmörja vagnen. Vissa vagnar fick också karosserirepas då mängder av

(Forts nästa sida)

kulhål hade uppstått. Det här är teknikernas egen berättelse i sina huvuddrag. Nu vill andra påstå att detta inte är riktigt utan att vagnen visst gick att tanka osv. Jag vet också att det förekommit

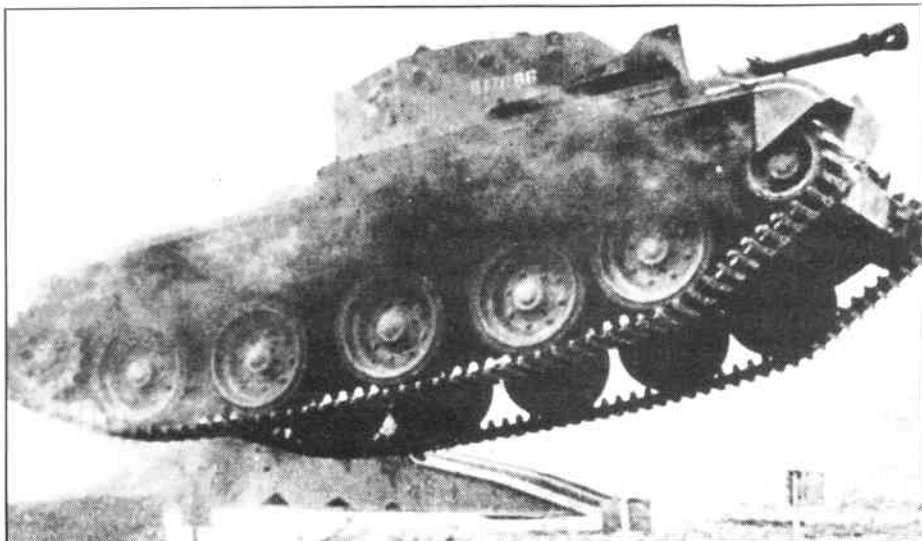
flera vagnstyper av denna Studebaker. Måntro om kritikerna till ovanstående berättelse kanske kan köpa att Studebaker tillverkade ett antal tusen vagnar enbart för dagen D och att vetskapen om

en både svår och besvärlig överfart av kanalen kanske skraddarsydde dessa på det sätt teknikerna beskrivit ?

Text/Foto Eilert Gezelius

PANSARIGENKÄNNING

Ett litet julknäp för pansarvänner följer härmed. De som identifierar vilka vagnar som figurerar på bild skall skicka in det till Föreningen P 5, Eilert Gezelius, Box 9105 961 19 Boden. Tre fina priser kommer att lottas ut till insända bidrag.

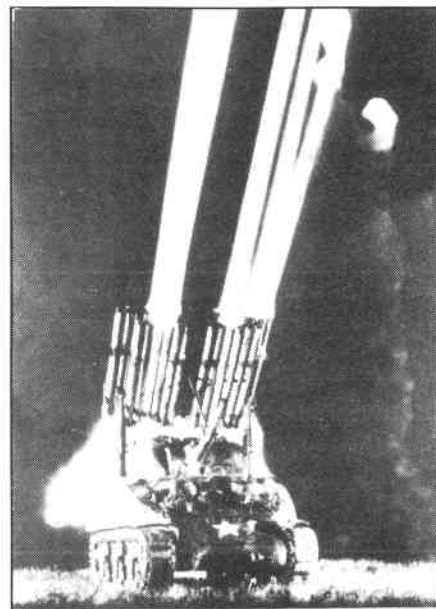
Vagn nr 1

Vagn nr 2

Vagn nr 3

Vagn nr 4

Vagn nr 5

Nr 1 =

Nr 2 =

Nr 3 =

Nr 4 =

Nr 5 =

INSÄNT AV

Namn.....

Adress.....

.....

P 5:are !

Föreningen P 5 behöver ER hjälp !

1994 bildades Föreningen P 5 i syfte att:

- Främja intresset för kunskap om Pansarbataljonens historia samt pansarfordonshistoria inom Milo N.
- Föreningen skall dessutom verka för att föreningens äldre fordon hålls i sådant skick att de kan användas vid förevisningar.

Nu har arbetet med att nedteckna P 5:s historia i bokform börjat. Detta är ett omfattande arbete som skall vara klart till Pansarbataljonens 50 årsjubileum 1 april 2007.

BOKEN SKALL OMFATTA:

- Förhistoria, bakgrund, varför P 5 sattes upp
- Chefer, varje chef där så är möjligt skall få beskriva sin tid på P 5
- Organisation, taktik, stridsteknik, vinterförhållanden, krigsförbanden
- Materiel, stridsfordon, övriga fordon samt materiel i övrigt (kringutrustning)
- P 5:s övning- och skjutfältsområden (garageplan-Tåme-byggnader-krigsterräng)
- P 5:s traditioner, PP etc...
- Kuriosa, anekdoter, historier etc...

För att kunna genomföra detta behöver vi HJÄLP med nedtecknade berättelser, personbeskrivningar, fotografier, tidningsurklipp, speciella minnen, roliga anekdoter. Kort sagt ALLT är av intresse.

Ett av målen är att samtliga bilder skall vara tagna på P 5 eller i anslutning till P 5:s verksamhet. Sprid detta budskap till alla som kan tänkas ha något att bidra med eller är intresserade i allmänhet. Vi

försöker att nå så många som möjligt av dem som gjort värnplikten på P 5 eller har tjänstgjort där. Dessa är också i första hand bokens målgrupp. Det arbete som hitintills utförts har en tvåmannas arbetsgrupp med Jason Martin och Jari Mäkelä varit huvudansvariga för. Deras uppgift har varit att lägga upp riktlinjerna för det framtida arbetet och sedemera samla en större grupp människor för själva jobbet med boken, samt att börja insamlandet av material och att sprida information om projektet. Vi ser fram emot era bidrag, stort såväl som smått, kontakta någon av nedanstående personer i föreningen.

JASON MARTIN

Stridsvagnskompaniet MekB 19

Box 9105

961 19 Boden

Hemadress Sveavägen 7, 961 45 Boden

JARI MÄKELÄ

Stridsvagnskompaniet MekB 19

Box 9105

961 19 Boden

Hemadress Flottiljvägen 4 B, 961 43 Boden

EILERT GEZELIUS

Info MekB 19

Box 9105

961 19 Boden

Hemadress Kyrkgatan 19 C, 961 33 Boden

Allt material som skickas in arkiveras hos Föreningen P 5. Ni som vill ha tillbaka ert material, vänligen notera detta så ser vi till att det returneras så fort som möjligt.

MED PANSARHÄLSNINGAR

ÅRSMÖTE FÖRENINGEN P 5

*Alla medlemmar hälsas välkomna till årsmöte i Föreningen P5.
Tidpunkt 4 januari kl 15.00 plats TAKTIKSALEN i Skolbyggnaden på
MekB 19.*

Föreningsprylar

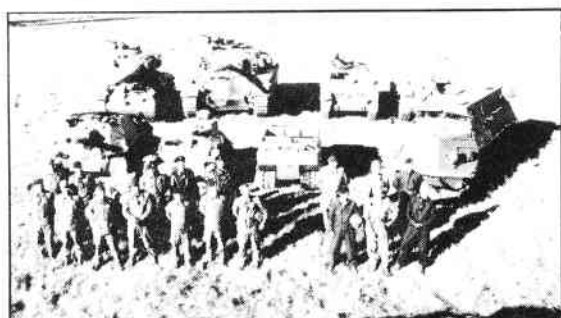
Nyckelring 30:-

Pins 20:-

T-Shirt 60:-

**Vykort
i färg
5:-**

Köp våra föreningsprylar till billigt
pris Beställ antingen hos
Eilert Gezelius. Info MekB 19 tel
0921/68656.
Eller hos Annelie Forshage, MekB
19 Tel 0921/ 59318